

sycarpum Ehrh. (*A. saccharinum* L.), de Zilvereschdoorn uit N.-Amerika; *A. ginnala* (N.-O. Azië tot Japan) munt uit door prachtige herfstkleur. Hier zij herinnerd aan de wonderbare, scharlakenroode herfstkleuren van de reeds vermelde *Quercus coccinea* en *Liquidambar styraciflua* (een exemplaar dezer soort staat in het Haagsche Bosch als „bloedboom” bekend), en zij in dit opzicht nog vermeld de door twee boomen op „De Bedelaar” vertegenwoordigde *Nyssa sylvatica* of Tupoloboom, behoorende met den Moerascypres tot de bewoners der „sombere moerassen” van Zuidoostelijk Noord-Amerika.

Dit uitgestrekte bosch van planten en boomen, waarvan we de meest merkwaardige reeds grootendeels vermeld hebben, is een eldorado voor de vogelwereld, waarvoor een vogelboschje, naar het systeem Berlepsch, werd aangelegd en vele nestblokken aan de boomen zijn opgehangen, zoodat onze gevederde vrienden hier in groot aantal ongestoord hun natuurleven kunnen leiden. Prof. Dubois heeft er ook voor gezorgd, dat zij geen honger behoeven te lijden, hetgeen de aanplanting van de volgende boomen en struiken bewijst: *Sambucus* L. met drie soorten, vooral *S. racemosa* L. (de Bergvlier met scharlakenroode vruchten), die thans over de geheele „Bedelaar” is verspreid; *Aronia arbutifolia* Elliot, *Arbutus* appel uit N. Amerika; *Ribes alpinum* L. (Alpenbes), aangeplant voor vogelnesten; *Evonymus europaea* L. (Kardinaalsmuts) en *E. sanguinea* uit China; *Caragana arborescens* Lam. (Erwtenstruik uit Siberië); vele *Crataegus*-Meidoorn) soorten, vooral Amerikaansche, en verschillende *Amelanchier*- (Krentenboompje) soorten. De meesten van deze vogelvoedsters vertoonen ook fraaie herfstkleuren.

Ook heeft Prof. Dubois proeftuinen aangelegd van uit zaad getrokken perzik, pruim- en appelboomen. Hieronder bevinden zich vaak fijne goede soorten. Vermelden we van dit laatste geslacht slechts *Malus Nitzwetzkyana*, een Appelboom, waarvan de bladeren, de bloemen, de vruchten en het hout rood zijn, die een aantal merkwaardig verschillende bastaarden leverde, en *Malus Sieboldii* var. *calocarpa* met prachtige bloei en erwtgrote roode en gele vruchten, de kleinste van alle appels.

Wij mogen „De Bedelaar” niet verlaten, zonder melding gemaakt te hebben van een mooien Hulst uit China, n.l. *Ilex Peryi*, waarvan o.a. een exemplaar aan de voordeur van het huis staat, en een prachtig bloeiende Sering, eveneens uit China afkomstig, *Syringa reflexa*, de mooiste van alle Seringensoorten.

Ten slotte zij als zeldzaamste van alle boomsoorten op „De Bedelaar” nog vermeld *Eucommia ulmoides* (uit centraal China), door drie groote boomstruiken vertegenwoordigd, de eenige in dit klimaat groeiende gummi leverende boom.

Midden op „De Bedelaar” verheft zich een 14 m hooge toren, verleden jaar pas door Prof.

Dubois gebouwd, een toevluchtsoord voor vogels en vleermuizen. De bedoeling is dezen laatsten een (verwarmd) winterverblijf te bezorgen. Verschillende deelnemers aan de excursie hebben er nog even een kijkje in genomen.

Ik eindig dit overzicht met een woord van zeer hartelijken dank aan Prof. Dubois voor de hulp en voorlichting, mij geboden bij de samenstelling van dit artikel.

Roermond.

E. M. KRUYTZER.

Haalen, De Bedelaar, 27 Juni 1938.
Aan het Bestuur van het Natuurhistorisch
Genootschap in Limburg te Maastricht.

Hooggeachte Heeren,

Het is mij een ware behoefte des harten om U en de onverwacht groote en aanzienlijke schare van leden, die op den 6den Juni van dit jaar „De Bedelaar” met hun bezoek vereerden, daarvoor alsnog bij dezen oprechten dank te betuigen en ook voor de goede, door den hooggeachten Voorzitter, toen tot mij gesproken woorden. Dat alles heeft mij diep ontroerd en dien dag tot een van de onvergetelijkste van mijn leven gemaakt. Het is mij een groote bemoediging, die mij aanspoort naar vermogen mijn best te blijven doen om in de wetenschap, die ons allen lief is, de mij eenmaal opgelegde taak te volbrengen — ook voor dit „gezegende stukje natuur”.

In dit laatste opzicht zij het mij bij deze gelegenheid vergund, eene bede tot het Genootschap te richten, in deze woorden: Spaar en collecteer niet, wat nog van „mooie orchideeën en zeldzame planten” in deze omgeving is overgebleven, en spaar de carnivore zoogdieren en vogels; zonder deze schepselen kan het evenwicht in de natuur niet blijven bestaan en moet de mensch schade lijden.

Met oprechte hoogachting
verblijfe

Uw dienstwillige

Eug. Dubois

HET BROEDPARASITISME VAN ONZEN KOEKOEK

(*CUCULUS C. CANORUS* L.).

door

Drs. Fop. I. BROUWER.

(Vervolg).

Voor het aantal eieren, dat door den koekeek uit het nest verwijderd wordt, kan men geen vasten regel constateeren. Het varieert van nul tot alle.

De volgende gegevens van Wolfgang Markatsch geven ons hiervan een denkbeeld:

Witte kwikstaart (vollegsel
bestaat uit 5—6 eieren).

Van 36 legsels met 1 koekoeksei bevatten 3 geen nestei (n.e.), 12 één n.e., 6 twee n.e., 9 drie n.e., 4 vier n.e., en 2 vijf n.e..

Van 3 legsels met 2 koekoekseieren bevatten 2 één n.e. en 1 drie n.e..

Grauwe klauwier (vollegsel
5—6. zelden 7 eieren).

Van 176 legsels met 1 koekoeksei bevatten 27 geen n.e., 15 één n.e., 20 twee n.e., 44 drie n.e., 52 vier n.e., 15 vijf n.e., 3 zes n.e..

Van 16 legsels met 2 koekoekseieren bevatten 2 geen n.e., 1 één n.e., 4 twee n.e., 5 drie n.e., 3 vier n.e., 1 vijf n.e..

Kleine karekiet (vollegsel
4—5 eieren).

Van 36 legsels met 1 koekoeksei bevatten 3 geen n.e., 7 één n.e., 9 twee n.e., 14 drie n.e., 2 vier n.e., 1 vijf n.e..

Van 2 legsels met 2 koekoekseieren bevat 1 legsel 1 nestei en 1 legsel 2 nesteieren.

Tuinfluitier (vollegsel 5, zelden
6 eieren).

Van 300 legsels met 1 koekoeksei bevatten 20 geen n.e., 66 één n.e., 96 twee n.e., 83 drie n.e., 30 vier n.e., 5 vijf n.e..

Van 12 legsels met 2 koekoekseieren bevatten 8 twee n.e., 2 één n.e., 1 geen n.e., en 1 vier n.e..

Er werd een tuinfluiternest met drie koekoekseieren gevonden. Het bevatte geen nesteieren!

Gekraagde roodstaart (vollegsel
6—7, zelden meer eieren).

Van 40 legsels met 1 koekoeksei bevatten 6 twee n.e., 5 drie n.e., 9 vier n.e., 14 vijf n.e., 3 zes n.e., 2 zeven n.e., 1 acht n.e..

Roodborstje (vollegsel 6—7,
zelden 8).

Van 36 legsels met 1 koekoeksei bevatten 3 geen n.e., 2 één n.e., 5 twee n.e., 11 drie n.e., 7 vier n.e., 5 vijf n.e., 3 zes n.e..

Een legsel met 2 koekoekseieren bevatte 2 n.e.

Winterkoning (vollegsel 6—7,
zelden 8).

Van 44 legsels met 1 koekoeksei bevatten 2 geen n.e., 2 één n.e., 9 twee n.e., 17 drie n.e., 9 vier n.e., 3 vijf n.e., 1 zeven n.e., 1 acht n.e..

Een legsel met 2 koekoekseieren bevatte 1 n.e..

Deze getallen dienen slechts om een indruk te geven van hetgeen men zoo in de nesten aantreft. Al te veel waarde mag men er niet aan toekennen. Er zijn vogeltjes, die zich door het koekoeksei bijna steeds laten afschrikken, terwijl anderen het vreemde ei zonder meer adopteren. In het eerste geval zullen we naar verhouding meer nesten vin-

den met weinig eigen eieren; in het laatste geval vinden we meest nesten met veel eigen eieren. Voorts is van veel belang in dit verband: het tijdstip, waarop het koekoeksei in het nest wordt gedeponereerd:

Is de nestvogel juist met leggen begonnen en het nest bevat 1 of 2 eieren, of is het legsel reeds bijna voltallig?

Het verwijderen der nesteieren geschiedt meestal kort voor of na het deponeren van het koekoeksei. Soms komt het voor, dat de koekoek een dag van te voren het nestei verwijderd.

Ook kan men dikwijls waarnemen, dat de koekoek jonge vogels verwijderd uit het nest, waarin het ei gelegd zal worden.

In sommige gevallen verstoort de koekoek een reeds bebroed legsel, zonder evenwel zelf een ei te deponeren. In deze gevallen kan men constateren, dat de gedupeerde vogels overgaan tot het bouwen van een nieuw nest, waarin dan de koekoek het ei legt!

Wat geschiedt met de eieren, die uit het nest verwijderd worden? Hierover verschilt men van meening. Men vindt bijna nooit eierdoppen bij de nesten, waaruit vele onderzoekers afleiden, dat het koekoekwijfje de verwijderde eieren in hun geheel inslikt. Inderdaad heeft men koekoeken wel eens bij deze bezigheid betrapt.

Anderen zijn daarentegen van meening, dat dit uitzonderingen zijn en dat de koekoek in de meeste gevallen het ei meeneemt tot op grooten afstand van het nest, om het daar te laten vallen.

Een bepaald koekoekwijfje legt steeds slechts één ei in het nest van de pleegouders. Gevallen van één wijfje, dat 2 eieren in één nest legt, behooren tot de hooge uitzonderingen.

Veel talrijker zijn de gevallen, waarbij 2 verschillende wijfjes in hetzelfde nest leggen. De ornitholoog Rey deelt mede, dat hij onder 1246 legsels met koekoekseieren 49 legsels vond, die 2 koekoekseieren bevatten en zoo kan men in de literatuur tal van opgaven vinden.

(Wordt vervolgd).

HET VOORKOMEN VAN TEREBRATULA GRANDIS BLUMENBACH 1803, LINGULA DUMORTIERI NYST 1844 EN SPHENOTROCHUS INTERMEDIUS VON MUNSTER 1826, IN HET NEDERLANDSCHE MIDDEN-PLIOCEEN, ALSMEDE DE GESCHIEDENIS DER NAAMGEVING

door
Dr. J. P. STEENHUIS.

(Slot).

63. PUSCH, Georg Gottlieb. — Polens Paläontologie oder Abbildung und Beschreibung der vorzüglichsten und der noch unbeschriebenen Petrefacten aus den Gebirgsformatio-